

Oslo, 19. januar 2017

Høringsinnspill: Forslag til ny forskrift for rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Sex og samfunn vil takke for muligheten til å komme med høringsinnspill til forslag til ny forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Kort om Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter og har i over 45 år jobbet for å bedre befolkningens tilgang til tjenester og informasjon knyttet til dette feltet.

Vi driver klinisk-, undervisnings- og formidlingsarbeid, og vårt arbeid inkluderer Norges største klinikk for seksuell helse, nasjonal chat-tjeneste, opplæring av studenter innenfor helsefag ved landets utdanningsinstitusjoner, hospiteringsordning for helsepersonell fra hele landet og kurs/opplæring i et bredt utvalg temaer innenfor feltet. Vi har siden 1992 holdt seksualitetsundervisning for 10. klasser i Osloskolen, og har derfor god kompetanse i å snakke om seksualitet.¹

Livsmestring og helse

I barnehagens arbeid med å fremme livsmestring og helse anbefaler Sex og samfunn styrking av undervisningen om seksualitet. Vi ønsker en god og helhetlig seksualitetsundervisning som starter tidligere og gis hyppigere enn i dag. Ved å snakke med barn om temaer som kropp, grenser, relasjoner og identitet allerede i barnehagen, styrkes barns begrepsapparat og eierskap til egen kropp. Barn får med dette også mulighet til å lære om positive uttrykksformer for kjærlighet, omtanke og omsorg, og til å legge et godt grunnlag for et positivt forhold til egen kropp og identitet. Samtidig gir seksualitetsundervisning barn kompetanse til å sette grenser for seg selv og egen kropp, og i tillegg respektere andres grenser, slik forslag om ny forskrift påpeker.²

Barnehagens arbeid med å fremme fysisk og psykisk helse må inkludere seksuell helse.³ Seksuell helse defineres av Helsedirektoratet som fysisk, mental og sosial velvære relatert til seksualitet, og seksuell helse fremmer livskvalitet og mestringsferdigheter.⁴

---

¹ Denne undervisningen ble obligatorisk i 2008 og er, fom. 1. januar 2017, flyttet til 9. klassesnivå.

² Høringsutkast: Forslag til ny forskrift for rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Side 9, 12, 13.

³ Høringsutkast: Forslag til ny forskrift for rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Side 5.

⁴ Helsedirektoratet. (2016). Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017-2022).

Gjennom et prøveprosjekt med seksualitetsundervisning i en barnehage i Sortland kommune utført i 2015, så man at barna blant annet fikk kunnskap, språk og begreper som gjør dem i stand til å snakke om kropp, følelser og vanskelige tema, samt at undervisningen skapte trygghet og gode holdninger hos barna.⁵

Vi mener barnehagen har en viktig oppgave i å bidra til at barn kan lære å uttrykke sine følelser, tanker og meninger, og støtter forslag til ny forskrift på dette.⁶ Barn må få ord for å snakke om kropp, følelser, grenser og grensetting, slik at de er i stand til å kunne si fra hvis det trengs.

Ansattes kompetanse

Forutsetninger for at ansatte i barnehager kan lære barn om temaer knyttet til kropp og seksualitet er at førstnevnte må ha god kunnskap om for eksempel kropp, seksualitet, identitet, samliv og relasjoner, og de må vite hvordan de på best mulig måte skal snakke med unge om dette.

Både forslag til ny forskrift⁷ og rammeplanen for lærerutdanning (inkl. barnehagelærerutdanningen)⁸ sier at ansatte i barnehagen skal ha kunnskap om vold og overgrep, og rammeplanen sier i tillegg at ansatte skal kunne se etter tegn på at barn og unge blir utsatt for vold og seksuelle overgrep, og vite hva de skal gjøre i slike situasjoner. Vi er glade for at forslag til ny forskrift også inkluderer forebygging på dette området, samt at det påpekes at personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet.

Bruk av digitale plattformer

Ansattes kompetanse er også viktig når det gjelder bruk av digitale plattformer. Når barna skal bruke digitale verktøy for å utforske, leke og lære, er det viktig at de ansatte har god oversikt over regler for personvern, trygge plattformer og i tillegg er klar over de utfordringer bruk av digitale plattformer kan medføre. Andelen overgrep som skjer via internett er økende, og det er viktig at barn lærer om nettvett så tidlig som mulig, også for å jobbe forebyggende. For å få til dette må også ansatte i barnehagen ha kompetanse på feltet.

---

⁵ Sortland kommune. (2015). Forebygging av seksuelle overgrep mot barn og unge.

⁶ Høringsutkast: Forslag til ny forskrift for rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Side 9.

⁷ Høringsutkast: Forslag til ny forskrift for rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Side 6.

⁸ Kunnskapsdepartementet. (2016). [Rundskriv F-5-16 Endring i rammeplaner for lærerutdanninger inklusive barnehagelærerutdanning.](#)

Forebygging av diskriminering

Vi er glade for at forslaget til ny forskrift presiserer at barnehager skal fremme mangfold og at alle barn skal anerkjennes for den de er.⁹ Vi er særlig opptatt av at alle barn skal ha like muligheter, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering og annet, og at barnehagen jobber aktivt for å motvirke alle former for diskriminering.

Kjønns- og seksualitetsmangfold

Sex og samfunn er skuffet over det manglende fokus på kjønns- og seksualitetsmangfold i forslag til ny forskrift. Dette bør være gjennomgående i forskriften, blant annet for å sikre at barn med ulik seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk blir møtt, forstått og anerkjent for den de er.

Kjennskap til seksuelle minoriteter bør inkluderes innenfor fagområdet «Nærmiljø og samfunn» som nevner kulturelt mangfold, ulike levevis, ulike familieformer og ulike minoriteter.¹⁰

Til slutt vil vi også påpeke at barn med utfordringer knyttet til seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk bør inkluderes i barnehagens arbeid med å tilrettelegge tilbud for barn som trenger ekstra støtte.¹¹

Med vennlig hilsen

Maria Røsok
Daglig leder

Tore Holte Follestad
Assisterende daglig leder

---

⁹ Høringsutkast: Forslag til ny forskrift for rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Side 5.

¹⁰ Høringsutkast: Forslag til ny forskrift for rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Side 16.

¹¹ Høringsutkast: Forslag til ny forskrift for rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Side 20.